

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Ochrona środowiska

Za wolno usuwamy azbest

Z 274 zadań, które w tym roku uzyskają wsparcie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, 33 dotyczy usuwania i unieszkodliwiania azbestu. Będzie usuwany ze spółdzielczych bloków, ale również z budynku Głównego Instytutu Górniczego oraz przedszkola w Piekarach Śląskich.

W 2002 roku oszacowano, że na terenie Polski znajduje się 15,5 mln wyrobów azbestowych. Można przyjąć, że od tego czasu ich ilość nie wzrosła. Z informacji o realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 (POKA), którą można znaleźć na stronie Ministerstwa Gospodarki, wynika, że co roku na składowiska trafia 100–150 tys. ton tych odpadów. Do końca 2013 roku łącznie udało się unieszkodliwić w sposób udokumentowany 1,57 mln ton.

Aby osiągnąć założony cel, czyli usunąć wyroby azbestowe z użycia do końca 2032 roku, Polska musi zwiększyć ilość usuwanych odpadów do ok. 700 tys. ton rocznie. To oznacza prawie pięciokrotne zwiększenie tempa w porównaniu z 2013 rokiem.

Czy to możliwe?

DOTACJE UŁATWIAJĄ

Jak pokazuje praktyka, bardzo pomocne są dotacje, pożyczki czy inne formy wsparcia. Dowodzi tego m.in. przykład zmian w ustawie Prawo ochrony środowiska. W 2011 roku przywróciły samorządom możliwość udzielania dotacji swoim mieszkańcom na usuwanie wyrobów azbestowych. Okazało się, że po zastojach z poprzednich lat znacznie wzrosło tempo ich likwidacji.

Dodatkową możliwość stworzyła współpraca resortu gospodarki z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dzięki której uruchomiono trzyletni program. W jego ramach każdy z 16 wojewódzkich funduszy może wspierać usuwanie azbestu.

W ubiegłym roku uruchomiono kolejny program NFOSiGW na lata 2015–2020, pn. „System – wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej” z budżetem w wysokości 80 mln złotych. Tak jak poprzednio realizują go fundusze regionalne.

MOŻE BYĆ WSZĘDZIE

WFOŚiGW w Katowicach zakończył merytoryczną ocenę złożonych wniosków obejmujących zadania z zakresu ochrony atmosfery (w tym połączone z demontażem i unieszkodliwieniem azbestu). – Do dofinansowania w tym roku zakwalifikowano 274 zadań. Z tego 33 dotyczy właśnie usuwania i unieszkodliwiania azbestu – powiedział nam Maciej Gramatyka, rzecznik prasowy funduszu.

Na pożyczki na usunięcie azbestu fundusz przeznacza ok. 9 mln złotych. Skąd będzie usuwany? Na przykład z budynków spółdzielni mieszkaniowych w Będzinie, Bielsku-Białej, Bytomiu, Chorzowie, Czeladzi, Dąbrowie Górniczej, Gliwicach, Jaworznie, Katowicach, Rybniku, Sosnowcu, Świętochłowicach, Tychach, Tarnowskich Górach i Zabrze. To nie jest zaskoczenie. Jeszcze w latach 80. ubiegłego wieku ocieplano bloki płytami zawierającymi azbest. Teraz trzeba je zdemontować i wykonać termomodernizację. Również wiele dachów wykonano w technologii cementowo-azbestowej.

Azbest będzie też usuwany z budynków w Częstochowie i Mikołowie oraz z siedziby Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach i przedszkola w Piekarach Śląskich.

BRAKUJE DANYCH

Jednym z warunków skutecznego szybszego usuwania wyrobów zawierających azbest jest przede wszystkim opracowanie gminnych programów jego usuwania i zgromadzenie rzetelnych informacji o ilości i rozmieszczeniu odpadów – wynika z informacji Ministerstwa Gospodarki.

– Zakładaliśmy, że do końca 2012 roku będziemy mieli pełną inwentaryzację. Nie udało się tego osiągnąć. W obligatoryjnej tzw. bazie azbestowej nie ma informacji z wszystkich gmin – odpowiada biuro prasowe resortu.

Na koniec 2014 roku zaledwie 2085 gmin (84 proc.) umieściło dane. Oznacza to, że 394 gmin nadal nie ma w bazie. Najgorzej jest w województwie łódzkim, gdzie brakuje danych z co drugiej gminy. W Dolnośląskim i Podlaskim brakuje ich z ok. 30 proc. gmin. Najlepiej jest w województwach mazowieckim, warmińsko-mazurskim oraz zachodniopomorskim.

Województwo śląskie znajduje się na 12. miejscu. Ze 167 gmin z naszego regionu w bazie azbestowej aktywnych jest 149 (89 proc.). Brak danych gminy tłumaczyły brakiem szczegółowej inwentaryzacji na swoim terenie, a także – to brzmi co najmniej dziwnie – nieświadomością obowiązku uzupełnienia bazy.

JEST MIEJSCE NA SKŁADOWISKACH

W Polsce w końcu ubiegłego roku funkcjonowały 33 ogólnodostępne i dwa zakładowe składowiska odpadów zawierających azbest. Mogą jeszcze pomieścić ok. 1,74 mln metrów sześciennych.

Azbest znajduje się również na 18 zamkniętych już składowiskach odpadów. W najbliższych latach planuje się budowę sześciu składowisk o pojemności 1,57 mln metrów sześciennych.

Szczegółowe informacje na temat każdego obiektu znajdziemy na stronie www.bazaazbestowa.gov.pl.

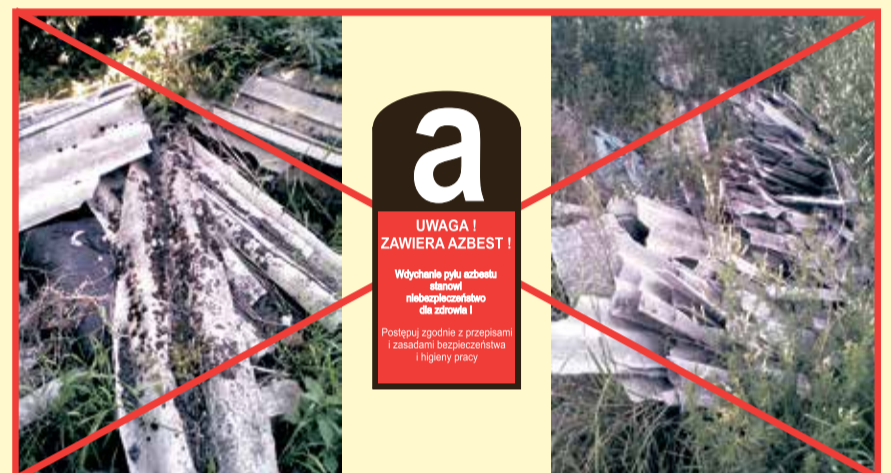
PRZYKŁAD OGRODZIENCA

W informacji o realizacji POKA wskazano także pozytywne zmiany. Przykładem mają być gminy najbardziej zanieczyszczone, czyli małopolski Szczucin i śląski Ogrodzieniec. W pierwszej udało się zabezpieczyć prawie wszystkie drogi utwardzane azbestem. W drugiej uporządkowano teren po byłych zakładach produkujących zawierające go wyroby.

Wyroby azbestowe w Ogrodziencu zaczęto produkować przed II wojną światową. Po wojnie powstało 128 mln mkw. produktów zawierających azbest. W 1998 roku zakład zamknięto, ponieważ rok wcześniej parlament uchwalił ustawę o zakazie stosowania wyrobów zawierających ten minerał.

W czasie funkcjonowania Izolacji na wysypisko trafiło ok. 300 tys. metrów sześciennych odpadów. Oprócz tego zostały półprodukty, surowce i maszyny. W 2009 roku WFOŚiGW w Katowicach sfinansował opracowanie programu skutecznej likwidacji tej ekologicznej bomby.

AZBEST STOP DZIKIM WYSYPISKOM

**NIE WYRZUCAJ
ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST**

BEZPIECZNE SKŁADOWANIE
WYDZIELONA KWATERA
LUB SKŁADOWISKO
ODPADÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

CHROŃ ZDROWIE I ŚRODOWISKO

Autor projektu:
Sław Hekel
Krzysztof Tyrała

RCI Recycling Ochrony Technologia
44-101 Gliwice, ul. Wyzwalczyki 11

MINISTERSTWO GOSPODARKI

Departament Instrumentów Wsparcia
Plac Trańców 3/5
00-507 Warszawa

Pakiet został wykonany w ramach realizacji zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Departament Instrumentów Wsparcia

– Wyburzono kominy, silosy i pozostałości fabrycznych zabudowań oraz przykryto ziemią i zrehabilitowano prawie 6 hektarów składowiska niebezpiecznych odpadów. Prace sfinansował narodowy i wojewódzki fundusz – mówi Dariusz Ptaś, sekretarz gminy Ogrodzieniec.

Wszystkie odpady zawierające azbest pakowano do specjalnych grubych worków, tzw. bigbagów. Wywożone je na składowiska azbestu. By ograniczyć do minimum zagrożenie skażenia pyłem azbestowym środowiska oraz pracujących przy likwidacji zakładu ludzi, zastosowano nadzwyczajne środki ostrożności. Odpady przed ich demontażem zraszano specjalną antypyłową substancją, zamontowano też ekrany akustyczne oraz foliowe tunele.

Podczas prac likwidacyjnych okazało się, że trujących odpadów w Ogrodziencu jest o ok. 2 tys. ton więcej, niż wcześniej szacowano. Stwierdzono również, że gleba jest skażona nie tylko masą azbestową, ale i ropą. To dlatego, że w latach 60. i 70. stosowano technologię czyszczenia urządzeń fabrycznych polegającą

na spuszczeniu do otworów w posadzkach skażonej azbestem ropy. Trzeba było utyliżować także skażoną glebę.

– Na terenach po Izolacji rośnie trawa. Są przeznaczone na działalność gospodarczą. Pod jednym warunkiem – zgodnie z przepisami musi upłynąć pięć lat od rekultywacji. W tym przypadku karencja dla tego gruntu minie w przyszłym roku – podkreśla Dariusz Ptaś.

ZOSTAŁO TROCHĘ DACHÓW

Pomimo że azbest sukcesywnie znika z dachów domów i zabudowań gospodarczych, to jeszcze sporo zostało do utylizacji.

Dzięki zmianie przepisów prawnych w statystykach będzie mniej odpadów do usunięcia, ponieważ obecnie można zostawić w ziemi rury azbestowo-cementowe z wyłączonych z użytkowania wodociągów oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest.

BARBARA WARPECHOWSKA